

Estd. 1962
"A++" Accredited by NAAC(2021)
With CGPA 3.52

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र

स्वाध्याय (Assignments)

(सूचना : विविध विषयांचे स्वाध्याय प्रश्न पुढे दिलेले आहेत त्यानुसार विद्यार्थ्यांनी आपण निवडलेल्या विषयांचे स्वाध्याय तयार करून दिलेल्या सूचनेनुसार जमा करावेत.)

बी. कॉम. भाग – १ (सत्र – २)

मार्च/एप्रिल २०२६

**दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर**

**बी. कॉम. भाग — १ सत्र — २ (६०:४० स्वरूपाचा अभ्यासक्रम) स्वाध्याय प्रश्न
मार्च/एप्रिल २०२६**

आपण दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्रामध्ये प्रवेश घेतल्याबद्दल आपले अभिनंदन आणि स्वागत! बी. कॉम. भाग १ सत्र २ मधील तीन विषयांसाठी ६० लेखी परीक्षा व ४० स्वाध्याय परीक्षा आणि उर्वरित विषयांसाठी ३० लेखी परीक्षा व २० स्वाध्याय परीक्षा अशी परीक्षापध्दती लागू आहे. सत्र २ साठीचे स्वाध्याय प्रश्न सोबत देत आहोत. सदरचे स्वाध्याय खाली दिलेल्या नियमावलीप्रमाणे पूर्ण करून आपल्या अभ्यासकेंद्राकडे जमा करणे आवश्यक आहे. दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या मुख्य कार्यालय शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर येथे स्वाध्याय स्विकारले जाणार नाहीत.

नियम :

1. सत्र २ परीक्षेमध्ये तीन विषयांसाठी ६० लेखी परीक्षा व ४० स्वाध्याय परीक्षा आणि उर्वरित विषयांसाठी ३० लेखी परीक्षा व २० स्वाध्याय परीक्षा असणार आहे.
2. निवडलेल्या प्रत्येक पेपरसाठी एक असे सत्र २ साठी एकूण दहा स्वाध्याय पूर्ण करावयाचे आहे. स्वाध्याय लिहिण्याकरिता आखीव कागद/A4 size paper वापरावा.
3. स्वाध्याय उत्तरपत्रिकेच्या मुखपृष्ठावर आपण प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव, वर्ष, तुमचा परीक्षेचा बैठक क्रमांक, (परीक्षा सुरु होण्याच्या ०८ दिवस अगोदर Online प्राप्त होईल) नोंदणीप्रमाणे नाव, पत्ता (कायमस्वरूपी), विषय, PRN व मोबाईल नंबर (कायमस्वरूपी) लिहिणे आवश्यक आहे. (मुख्यपृष्ठ / Cover Page यासोबत दिलेले आहे ते Download करून वापरावे)
4. लिहून पुर्ण केलेले सर्व दहा पेपर्सच्या स्वाध्यायावर आपला परीक्षा बैठक क्रमांक (Exam seat No.) लिहूनच प्रवेशासाठी निवडलेल्या अभ्यास केंद्रावर स्वतः पोच करावे किंवा पोस्टाद्वारे/कुरिअरद्वारे पाठवावेत. (बैठक क्रमांक विद्यापीठाच्या https://sukapps.unishivaji.ac.in/online_portal/#SubMenu या संकेतस्थळावर उपलब्ध होतील.)
5. एकदा स्वाध्याय जमा केल्यानंतर व त्यांचे मूल्यांकन झाल्यानंतर तेच स्वाध्याय परत जमा करता येणार नाही व संबंधित सत्राचे स्वाध्याय जमा केले नाही तर ते पुन्हा जमा करता येत नाही. स्वाध्याय गुणांचे पुनर्मुल्यांकन व फेरतपासणी केली जाणार नाही.

6. एकदा स्वाध्याय जमा केल्यानंतर व त्यांचे मूल्यांकन झाल्यानंतर तेच स्वाध्याय परत जमा करता येणार नाही व संबंधित सत्राचे स्वाध्याय जमा केले नाही तर ते पुन्हा जमा करता येत नाही. स्वाध्याय गुणांचे पुनर्मुल्यांकन व फेरतपासणी केली जाणार नाही.
7. जे विद्यार्थी स्वाध्याय दिलेल्या वेळेत जमा करतील त्याच विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जातील. जे विद्यार्थी स्वाध्याय जमा करणार नाहीत अशा विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जाणार नाहीत व ते सदरच्या ४० गुणांना व २० गुणांना (Marks) मुकतील. याबाबत दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार राहणार नाही.
8. विद्यार्थ्यांनी जर स्वाध्याय जमा केले असतील व तो त्या संबंधित विषयामध्ये अनुत्तीर्ण झाला असेल तर त्याला फ्रेश स्वाध्याय जमा करता येणार नाही. तो लेखी परीक्षेला पुन्हा बसू शकतो, स्वाध्यायाचे पूर्वीचेच गुण विचारात घेतले जातील.
9. बी.कॉम. भाग— १ चा अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२४—२०२५ मध्ये राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० अन्वये सुधारित करण्यात आलेला आहे. त्यामुळे स्वयंअध्ययन साहित्याचे अध्ययन करताना विद्यार्थ्यांनी आपल्या विषयाच्या सुधारित अभ्यासक्रमाप्रमाणे स्वयंअध्ययन साहित्याचे अध्ययन करावे. सदरचा अभ्यासक्रम <https://www.unishivaji.ac.in/bos/commercelist.asp> या विद्यापीठ संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.

विशेष सूचना

- अ) दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या सर्व मान्यताप्राप्त अभ्यासकेंद्रावर संपर्क सत्रांचे आयोजन केले जाते तरी विद्यार्थ्यांनी वेळोवेळी अभ्यास केंद्र समन्वयक यांच्याशी संपर्क साधून संपर्कसत्र, परीक्षा, वेळापत्रक, हॉल तिकीट इ. बाबत माहिती घ्यावी तसेच वेळोवेळी संकेस्थळाला भेट देवून अद्यावत माहिती जाणून घ्यावी.
- ब) आपण निवडलेल्या विषयाप्रमाणे स्वयं अध्ययन साहित्य घेणे, सुधारित अभ्यासक्रम (Syllabus) प्राप्त करून घेणे व त्याप्रमाणे अध्ययन करणेची जबाबदारी विद्यार्थ्यांची आहे.
- क) आपल्या रजिस्ट्रेशन फॉर्मवर असलेल्या अभ्यास केंद्रामध्येच स्वाध्याय जमा करावयाचे आहेत जर दुसऱ्या अभ्यास केंद्रावर स्वाध्याय जमा केलेस सदरचे स्वाध्याय गुण मिळणार नाहीत.

अभ्यासक्रमाचे नांव : बी. कॉम. भाग — १

सत्र : दोन

विषय :

परीक्षा बैठक क्रमांक :

.....

दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

स्वाध्याय उत्तर पत्रिकेचे मुखपृष्ठ

1. अभ्यास केंद्राचे नांव : _____

2. विद्यार्थ्याचे पूर्ण नांव : _____

3. पूर्ण पत्ता : _____

_____ पिन कोड नं.: _____

4. परीक्षा बैठक क्रमांक : _____

5. पी.आर.एन. नंबर : _____

6. अभ्यासक्रमाचे नांव : _____ सत्र : _____

7. पेपरचे नांव : _____

8. पेपर क्रमांक : _____

9. सबजेक्ट कोड : _____

10. स्वाध्याय जमा करण्याचा दिनांक : _____

11. विद्यार्थ्याची स्वाक्षरी : _____

12. मिळालेले गुण : _____

परीक्षकांची सही : _____

B.Com. I : Accountancy Paper-II
(Single Entry, Accounts of Professionals and Non-Profit Organizations)

Semester - II

20 Marks

1. Mahesh started his business on 1st January, 2023 with Rs. 1000000. He keeps his books on Single Entry. On 31st December, 2023 his position was as under:
Assets: Cash in hand Rs. 25000, Cash at Bank Rs. 50000, Furniture Rs. 125000, Machinery Rs. 500000, Sundry Debtors Rs. 250000, and Stock Rs. 450000.

Liabilities: Sundry Creditors Rs. 200000, and Bills Payables Rs. 25000.

Ascertain the profit

or

loss made by Mahesh in the year 2023. (Closing Capital Rs. 1175000, Net Profit Rs. 175000)

OR

The summary of transactions of Dr. Viren, Mumbai for the year ended on 31.03.2018 was as follows.

1. Professional fees received during the year Rs. 10,25,000.
2. Motor car expenses Rs. 48,000.
3. Salary of Staff Rs. 1,10,000.
4. Electricity charges Rs. 24,000
5. Depreciation on Equipments Rs. 20,000, Building Rs. 1,00,000, Motor Car Rs. 40,000.
6. Drawings Rs. 8,00,000.
7. Outstanding fees on 31/3/2017 were Rs.40,000
8. Cash at Bank at the end of the year Rs. 93,000. Additional Information -
 1. Assets on 1/4/2017 were - Equipments Rs. 2,00,000, Buildings Rs. 20,00,000, Motor Car Rs. 3,00,000, Cash at Bank Rs. 50,000 and Outstanding Fees Rs. 25,000.
 2. There were no outside liabilities at the beginning of the year. Prepare -a) Receipts and Expenditure for the year ended on 31/3/2018 b) Balance Sheet as on 31/3/2018

B. Com. I : Business Administration Paper-II (Functions of Management)

Semester - II

20 Marks

1. Explain the methods/sources of recruitment.”

OR

1. Explain the leadership style of Shivaji Maharaj.

बी.कॉम. भाग — १ व्यावसायिक प्रशासन पेपर—२ (व्यवस्थापनाची कार्ये)
सत्र — २ 20 Marks
१. भरतीचे मार्ग स्रोत स्पष्ट करा.

किंवा

१. शिवाजी महाराजांची नेतृत्वशैली स्पष्ट करा.

B.Com. I: Business Studies Paper-II (Introduction to Marketing)
Semester - II **20 Marks**

1. Explain the different factor / components of the Marketing Environment.

OR

1. Explain the stages of the Product Life Cycle (PLC).

बी.कॉम. भाग — १ व्यवसायिक अभ्यास पेपर — २ (विपणन परिचय)
सत्र — २ 20 Marks

१. विपणन पर्यावरणाचे विभिन्न घटक स्पष्ट करा.

किंवा

१. वस्तू जीवन चक्राच्या अवस्था स्पष्ट करा.

B.Com. I : Marketing Skills (Digital Marketing) Paper-II
Semester - II **10 Marks**

1. Explain the differences between digital marketing and traditional marketing.

OR

1. Provide a brief explanation of SEO.

बी. कॉम. भाग — १ विपणन कौशल्ये (डिजिटल मार्केटिंग) पेपर — २
सत्र — २ 10 Marks

१. डिजिटल मार्केटिंग आणि पारंपरिक मार्केटिंग यामधील फरक स्पष्ट करा.

किंवा

१. SEO विषयी थोडक्यात माहिती स्पष्ट करा.

B.Com. I : Accounting Skills
(Registers of PACs and Credit Cooperative Societies) Paper-II

Semester - II **10 Marks**

1. How to Prepare the Membership Register?

A. Use ruled sheets with pre-printed columns or a digital system.

B. Ensure regular updates for new members and exit details.

OR

1. How to Prepare the Loan Register?

A. Maintain separate registers for short-term, medium-term, and long-term loans.

B. Update regularly with instalment collections.

B.Com. I : Managerial Skills Paper-II

Semester - II

10 Marks

1. Explain the strategies adopted by Starbucks company to expand its business.

OR

1. Explain the stages (steps) of time management.

बी. कॉम. भाग — १ व्यवस्थापकीय कौशल्ये पेपर — २

सत्र — २

10 Marks

१. स्टार बक्स कंपनीने व्यवसाय वाढीसाठी अवलंबलेली धोरणे स्पष्ट करा.

किंवा

१. वेळ व्यवस्थापनाचे टप्पे विषद करा.

B.Com. I : Practical Banking Paper - II

Semester - II

10 Marks

1. What is a cheque? Explain its features and the precautions to be taken while handling a chequebook

OR

1. Explain the types of Loan, You have taken a loan from a bank and You have been repaying the instalments regularly. Still, if your CIBIL score is showing a pending due, what would you do?

बी. कॉम. भाग — १ व्यावहारिक बँकिंग पेपर — २

सत्र — २

10 Marks

१. चेक म्हणजे काय त्याची वैशिष्ट्ये सांगा आणि चेकबुक हाताळताना घ्यावयाची काळजी स्पष्ट करा.

थकंवा

१. कर्जाचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा. तुम्ही एखाद्या बँकेचे कर्ज घेतले आहे व त्याचे हप्ते नियमित परतफेड केली आहे. तरीसुद्धा सिबिल स्कोरला थकबाकी दाखवत असल्यास तुम्ही काय कराल.

B.Com. I : English for Business Communication Paper -II

Semester - II

10 Marks

1. What is the major concern of 'Reclaim Your Creative Confidence' by Tom Kelley and David Kelley

OR

1. Discuss in detail the theme of 'The Exercise Book.'
-

B.Com. I : OE: Science Technology and Development

सत्र — २

10 Marks

१. भूकंपा विषयी माहिती सविस्तर लिहा.

किंवा

१. संगणकाचा विकास आणि महत्त्व स्पष्ट करा.

B.Com. I : Improving Reading Comprehension in English (OE: Paper- II)

Semester - II

1. Write summary of the following passage in your own words.

One great defect of our civilization is that it does not know what to do with its knowledge. Science, as we have seen, has given us powers fit for the Gods, yet we use them like small children. For example, we don't know how to manage our machines. Machines were made to be man's servant; yet he has grown so dependent on them that they are in fair way to become his master. Already most men spend major part of their lives looking after and waiting upon machines. And the machines are very stern masters. They must be fed with coal, and given petrol to drink, oil to wash with and must be kept at the right temperature. And if they do not get their meals when they expect them, they grow sulky and refuse to work, or burst with rage, and blow up and spread ruin and destruction all round them. So we have to wait upon them very attentively and do all that we can to keep them in a good temper. Already we find it difficult either to work or play without the machines, and a time may come when they will rule us altogether, just as we rule the animals.

OR

1. Read the following passage carefully and briefly answer the questions given below.

Progress in life depends a good deal on crossing one threshold after another. Some time ago a man watched his little nephew try to write his name. It was hard work, very hard work. The little boy has arrived at an effort

threshold today; he writes his name with comparative ease. Now, a new threshold confronts him. This is the way with all of us. As soon as we cross one threshold, as soon as we conquer one difficulty, a new difficulty appears or should appear. Some people make the mistake of steering clear of thresholds. Anything that requires genuine thinking and use of energy, they avoid. They prefer to stay in a rut where threshold are not met. Probably, they have been at their job for a numbers of years. Things are easy for them. They make no efforts to seek out new obstacles to overcome. Real progress stops under such circumstances. Some middle aged and elderly people greatly enrich their lives by continuing to cross threshold. One man went into an entirely new business when he was past middle life and made a success of it. De Morgan did not start to write novels until he was past sixty. Psychologist have discovered that man can continue to learn throughout life. And it is undoubtedly better to try and fail than not to try at all. There one can be placed in the category of the Swiss mountaineer of whom it was said, 'he died climbing'. When a new difficulty arises to obstruct your path, do not complain, accept the challenge. Determine to cross this threshold as you have crossed numerous other threshold is your past life. In the words of poet, do not rest but strive to pass from dream to grander dream'.

- a) What does progress in life depends upon?
- b) How can you accomplish the most difficult task?
- c) What should we do when a new difficulty obstructs your path?
- d) What obstructs real progress in life?
- e) What does De Morgan's life teach?
- f) What does 'to pass from dream to grander dream' mean?
- g) What does the man, entering a new business past middle life, do of his business?
- h) How do middle aged and elderly people add brilliance to their lives?
- i) Make a sentence with the phrase "steer clear of"
- j) Find a word from the passage which means 'habit'